

Erling S. Skaug
Vidars gt. 10 A
0452 Oslo
esskaug@online.no
31. mars 2016

Oslo kommune
Byrådsarkivet
Rådhuset
0037 Oslo

SAKSBEHANDLING OG DOKUMENTMANGEL: KLAGE TIL FYLKESMANNEN

Klagen gjelder kommunens avslag på innsyn i dokumenter mv. vedrørende politisk omgjøring av et enstemmig bystyrevedtak uten foregående behandling i bystyret, og uten at det synes å foreligge dokumenter som kan begrunne eller legitimere omgjøringen slik den ble gjort, se nærmere i vedlegg 1 og 2.

Den tilsynelatende dokumentmangelen ble avdekket gjennom min innsynsbegjæring av 2. oktober 2015. Kommunens svar på begjæringen angir at det ikke foreligger sakspapirer om flyttesaken fra tiden før den reelle politiske beslutningen om å fravike bystyrevedtaket fra 2005 ble kunngjort på en pressekonferanse i 2008.

Kommunens svar syntes å være av rent informativ art, og fremtrer ikke som et vedtak som kunne påklages etter gjeldende lovgivning om forvaltningsklage.

Derfor ble saken i stedet tatt opp med Sivilombudsmannen, som imidlertid har svart at saken ikke vil bli tatt under behandling der fordi betingelsene for behandling ikke er oppfylt: Siden kommunens svar måtte «forstås som en avgjørelse som kan påklages [til Fylkesmannen] etter Offentlighetslovens § 32» (vedlegg 3-6) skulle saken først ha vært tatt opp gjennom ordinær forvaltningsklage.

Jeg ser ingen annen mulighet enn å bygge videre på Ombudsmannens syn på vedtaksbegrepet, jfr. forvaltningslovens § 2, og tillater meg dermed å påklage kommunens vedtak av 23.10. 2015 om avslag på innsynsrett til Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

I samsvar med lovens ordning stiles klagen til Oslo kommune som førsteinstans.

Etter reglene i forvaltningslovens § 31 (jfr. offentleglova § 32 tredje ledd) kan en klage, uten hensyn til klagefrist, tas under behandling såfremt parten ikke kan lastes for å ha drøyd med å klage. I mitt tilfelle var det svært god grunn til å anta at kommunens informasjonspregede svar av 23.10. 2015 ikke representerte et formelt vedtak som kunne gjøres til gjenstand for

klage. Etter at jeg har innhentet råd om hva som kan gjøres etter at Ombudsmannens syn på dette spørsmålet er blitt kjent, er nærværende klage inngitt så snart det praktisk sett har latt seg gjøre. Jeg nevner også at endring av vedtaket ikke kan medføre skade eller ulempe for andre private (se § 31 andre ledd) og at det er lenge til den absolutte fristen etter § 31 tredje ledd (1 år) løpet ut.

På denne bakgrunn krever jeg at klagen tas under behandling.

Bakgrunn og saksforløp:

Utvidelse av Munch-museet etter tyveriet i 2004 og de plasskrevende sikkerhetsinstallasjoner ble drøftet i Oslo bystyre i 2005. Et forslag fra Venstre om å flytte museet til Bjørvika ble avvist av byrådsleder Erling Lae (H), fordi «det vil bli uendelig mye dyrere enn Tøyen». Bystyret besluttet da enstemmig 7.12. 2005 å utrede utbygging på Tøyen.

I mai 2006 forelå bestilte alternativanalyser fra HolteProsjekt (nå Holte Consulting). Byrådet anså nybygg ved siden av det eksisterende bygg som «det mest fordelaktige for Oslo kommune». Arkitektkonkurranse syntes som neste skritt, men i november ønsket byrådet mer tid til overveielse pga. «sakens kompleksitet». Våren 2007 etterlyste bystyret oppfølging. Byrådslederen oppga nå «idrettens investeringsbehov» som utsettelsesgrunn. Kommunevalget høsten 2007 gikk sin gang uten nytt i saken.

På en pressekonferanse 27.05. 2008 meldte så byrådslederen, uten foregående bystyrebehandling, at museet skulle til Bjørvika. Begrunnelse ble ikke gitt, men byrådslederen uttalte 30.05. til Aftenposten: «Om vi hadde gått ut offentlig med noe, ville det veltet hele spillet». Et antall bystyrestemmer var angivelig sikret underhånden, tilstrekkelig til at en formell votering den 3.09. samme år oppnådde flertall for flytting.

Saksutviklingen indikerte politiske forbindelser med utbyggerinteressene i Bjørvika. Prosjektet ble nedstemt ved regulær åpen debatt og votering 14.12. 2011. Flertall ble igjen oppnådd ved hemmelige forhandlinger mellom byrådet og SV i mai 2013. Det har vært betydelig uro både over prosjektet og saksbehandlingen, bl.a. et langvarig engasjement fra en gruppe opprinnelig utgått fra Det Norske Videnskaps-Akademi i 2010.

Prosjektet «Lambda» som nå er påbegynt i Bjørvika har en ufullstendig kalkyle på nær 2,8 milliarder kroner, med meget høye driftskostnader gjort kjent etter at bygging var begynt. Eksterne anslag for et Tøyen-alternativ, i forlengelsen av HolteProsjekts analyser fra 2006, indikerer halvparten av dette beløpet. Et innbyggerforslag som krever stans i arbeidet inntil uavhengige sammenlignende kalkyler over bygge- og driftskostnader både for «Lambda» i Bjørvika og et realistisk Tøyen-alternativ foreligger, ble overlevert bystyret 1. februar i år, jf. kommuneloven § 39 a. En delegasjon fra forslagsstillerne møtte Finanskomiteen i Rådhuset den 8.03. Saken er under behandling.

Også i lys av den sistnevnte utviklingen er det av offentlig interesse å få belyst hvordan denne kontroversielle og langtrukne historien begynte.

Siden det er vanskelig å tro at en sak av så stor økonomisk og prinsipiell betydning for kommunen selv og dens innbyggere kan ha vært forberedt uten noen form for skriftlig tilgjengelig saksutredning eller notater, ber jeg om at Fylkesmannen i nødvendig utstrekning foranstalter nærmere undersøkelser for å bringe på det rene om dette faktisk kan være tilfelle, eller om det tvert imot foreligger dokumentasjon som jeg – i strid med offentlighetsloven – er nektet innsyn i.

Dersom det mot formodning skulle medføre riktighet at Byrådets dramatiske kursendring mht. museets lokalisering er skjedd uten noen dokumenterbar begrunnelse, ber jeg dessuten om at Fylkesmannen bringer nærmere på det rene om kommunen har fulgt grunnleggende krav til saksbehandling og god forvaltningsrett i denne saken.

Vennlig hilsen

Erling S. Skaug

6 vedlegg